

सौ. केशरबाईसोनाजीरावक्षीरसागरउर्फ काकू कला, विज्ञानववाणिज्यमहाविद्यालय, बीड
मराठी विभाग (एम.ए. मराठी अभ्यासक्रम)
एम.ए. मराठी (प्रथमवर्ष) - सत्र १ ले (Semester 1)

=====

Major Mandatory-1

अभ्यासपत्रिका १ ली: आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१८१८ ते १९२०)

Course Outcomes (COs):

१. इ.स. १८१८ नंतरच्या वाङ्मय इतिहासाचा सर्वांगीण अभ्यास करणे.
२. इ.स. १८१८ ते १९२० या कालखंडाची सामाजिक, सांस्कृतिक पार्श्वभूमी लक्षात घेणे.
३. विविध चळवळींचा वाङ्मयावरील प्रभावाचा अभ्यास करणे.
४. या कालखंडातील विविध प्रवाह, महत्त्वाचे ग्रंथकार व त्यांच्या साहित्यकृतीचा अभ्यास करणे.
५. ऐतिहासिक घटना व कलाकृती यांचा विचार लक्षात घेणे.

Major Mandatory-2

अभ्यासपत्रिका २ री: भाषाविज्ञान: ऐतिहासिक व वर्णनात्मक

Course Outcomes (COs):

१. भाषा व्यवहाराचे उपयोजन करण्याच्या दृष्टीने भाषेची तात्त्विक अंगे समजून घेण्यास मदत होईल.
२. ध्वनीविचाराचे तत्त्व समजून घेण्यास मदत होईल.
३. भाषेच्या स्वरूपाची माहिती करून घेण्यास मदत होईल.
४. भाषेबद्दलचा डोळस दृष्टिकोन तयार होईल.
५. भाषाविज्ञानाशी संबंधित इतर अभ्यासक्षेत्रांची ओळख होईल.

Major Mandatory-3

अभ्यासपत्रिका ३ री: अनुवाद विचार: सैद्धांतिक आणि उपयोजन

Course Outcomes (COs):

१. मराठी साहित्यातील अनुवादाविषयीची जाणीव निर्माण करणे.
२. अनुवादाच्या स्वरूपाची चर्चा करणे.
३. अनुवादाच्या प्रकाराविषयी अवगत करणे.
४. अनुवाद प्रक्रियेतील घटकांचा अभ्यास करणे.
५. वाङ्मयप्रकारानिहाय अनुवादाचे स्वरूप समजून सांगणे.

Major Activity-1

अभ्यासपत्रिका १ ली: मुलाखत तंत्र व प्रात्यक्षिक

Course Outcomes (COs):

१. मुलाखतीचे स्वरूप लक्षात येईल.
२. दूरचित्रवाणीवरील प्रत्यक्ष मुलाखत घेण्याचे तंत्र आजमावता येईल.
३. मुद्रित माध्यम व आकाशवाणीसाठी प्रत्यक्ष मुलाखत घेण्याचे तंत्र आजमावता येईल.
४. साहित्यिक व अन्य महनीय व्यक्तींची मुलाखत घेण्यास मदत होईल.
५. मुलाखतीचे आवश्यक गुण व कौशल्य प्रभावीपणे शिकण्यास मदत होईल.

Major Elective-1

अभ्यासपत्रिका १ ली: एका लेखकाचा अभ्यास: आधुनिक ना. धों. महानोर (भाग १)

Course Outcomes (COs):

१. एका लेखकाचा समग्र अभ्यास करता येईल.
२. एका लेखकाचा अभ्यास कसा करावा हे समजून घेता येईल.
३. ना. धों. महानोरच्या रचनेतील विविध जाणीव लक्षात घेण्यास मदत होईल.
४. ना. धों. महानोरच्या रचनेतील वाङ्मयीन मूल्ये तपासता येतील.
५. ना. धों. महानोर यांचे वाङ्मयाच्या इतिहासातील स्थान अधोरेखित करता येईल.

Research Methodology

विषय: संशोधन पद्धतीचा अभ्यास

Course Outcomes (COs):

१. संशोधनाची संकल्पना व्याप्ती स्पष्ट करता येईल.
२. संशोधनाचा हेतू विशद करता येईल.
३. वेगवेगळ्या साहित्य संशोधन पद्धतीचा परिचय होईल.
४. साहित्य संशोधन पद्धतीचे उपयोजन या संदर्भात दिशा मिळेल.

एम.ए. मराठी (प्रथम वर्ष) - सत्र २ रे (Semester 2)

Major Mandatory-4

अभ्यासपत्रिका ४ थी: आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१९२० ते २०००)

Course Outcomes (COs):

१. इ.स. १९२० नंतरच्या वाङ्मय इतिहासाचा सर्वांगीण अभ्यास करणे.
२. या कालखंडातील विविध वाङ्मयप्रकार लेखनापाठीमागच्या प्रेरणा व प्रवृत्ती लक्षात घेण्यास मदत होईल.
३. मराठी संस्कृती व साहित्याशिवाय इतर संस्कृती व साहित्याचा झालेला परिचय आणि त्याचा मराठी साहित्यावरील प्रभाव लक्षात घेण्यास मदत होईल.
४. या कालखंडातील विविध प्रवाह, महत्त्वाचे ग्रंथकार व त्यांच्या साहित्यकृतीचा अभ्यास करणे.
५. ऐतिहासिक घटना व कलाकृती यांचा विचार लक्षात घेणे.

Major Mandatory-5

अभ्यासपत्रिका ५ थी: समाजभाषाविज्ञान आणि बोलींचा अभ्यास

Course Outcomes (COs):

१. समाज, संस्कृती व भाषा यातील परस्परसंबंध लक्षात घेण्यास मदत होईल.
२. जगातील प्रमुख भाषाकुलांचा परिचय करून देण्यास मदत होईल.
३. मराठी प्रमाणभाषेबरोबरच इतर बोलींचा अभ्यास करण्यास मदत होईल.
४. मराठीवरील अन्य भाषेचा प्रभाव उलगडून दाखवण्यास मदत होईल.
५. समाजभाषाविज्ञानातील विविध संकल्पना समजण्यास मदत होईल.

Major Mandatory-6

अभ्यासपत्रिका ६ थी: तौलनिक साहित्य: तत्त्व, कलाकृती व उपयोजन

Course Outcomes (COs):

१. तौलनिक साहित्य संकल्पना समजून सांगणे.
२. साहित्याच्या आदान-प्रदानाची प्रक्रिया अवगत करून देणे.
३. भारतीय साहित्याबाबतचे विविध दृष्टिकोन अभ्यासता येतील.
४. दोन कलाकृतींची तुलना करता येईल.

Major Activity-2

अभ्यासपत्रिका २ री: मराठीतील ई-संधी

Course Outcomes (COs):

१. तंत्रज्ञान व भाषा यांचा सहसंबंध स्पष्ट करता येईल.
२. मराठीतील ई-संधीची आवश्यक कौशल्य आत्मसात करण्यास मदत होईल.
३. मराठीतील ई-संधीच्या संदर्भात रोजगाराची कार्यक्षेत्रे लक्षात घेण्यास मदत होईल.
४. मराठीतील ई-संधीवर प्रभुत्व मिळवण्यास मदत होईल.

Major Elective-2

अभ्यासपत्रिका २ री: एका लेखकाचा अभ्यास: आधुनिक ना. धों. महानोर (भाग-२)

Course Outcomes (COs):

१. एका लेखकाचा समग्र अभ्यास करता येईल.
२. एका लेखकाचा अभ्यास कसा करावा हे समजून घेता येईल.
३. ना. धों. महानोरांच्या रचनेतील विविध जाणीव लक्षात घेण्यास मदत होईल.

४. ना. धों. महानोरांच्या रचनेतील वाङ्मयीन मूल्ये तपासता येतील.
५. ना. धों. महानोरांच्या वाङ्मयाच्या इतिहासातील स्थान अधोरेखित करता येईल.

On Job Training/Field Project

विषय: लोकसाहित्याचे संकलन / व्यवसायाभिमुख प्रशिक्षण

Course Outcomes (COs):

१. विद्यार्थ्यांना क्षेत्रीय संशोधनाची गोडी लागेल.
२. परिसरातील लोककथा, लोकगीते, म्हणी व वाक्प्रचार संकलित करण्यास मदत होईल.
३. व्यवसायाभिमुख प्रशिक्षणाची कौशल्य आत्मसात करण्यास मदत होईल.
४. व्यवसायाभिमुख प्रशिक्षणामुळे क्षमता वाढण्यास मदत होईल.

एम.ए. मराठी (द्वितीयवर्ष) - सत्र ३रे (Semester 3)

Major Mandatory-7

अभ्यासपत्रिका ७ वी: साहित्य समीक्षेची मूलतत्त्वे

Course Outcomes (COs):

१. समीक्षेची संकल्पना व उद्दिष्टे लक्षात आणून देण्यास मदत होईल.
२. समीक्षेची प्रयोजने सांगता येतील.
३. साहित्य समीक्षेची व्याप्ती स्पष्ट करता येईल.
४. समीक्षेतील मूल्य संकल्पना व शैली संकल्पना सांगता येतील.
५. आदर्श समीक्षकांचे गुण सांगता येतील.

Major Mandatory-8

अभ्यासपत्रिका ८ वी: लोकसाहित्य

Course Outcomes (COs):

१. लोकसाहित्याची संकल्पना लक्षात आणून देता येईल. लिखित लोकसाहित्याप्रमाणेच मौखिक परंपरेतील साहित्याचा अभ्यास करता येईल.
२. लोकसाहित्याची व्याप्ती स्पष्ट करता येईल.
३. लोकसाहित्य ही एका विशिष्ट लोकसमूहाची मालमत्ता नसून अखिल मानवतेचे जीवनदर्शन आहे हे समजून घेता येईल.
४. लोकसाहित्यातून लोकमानस व लोकसंस्कृतीची ओळख करून घेता येईल.
५. लोकसाहित्यातील लोकमानसाच्या शब्दबद्ध आवष्काराबरोबरच लोकगीत, लोककथा, लोकरूढी, लोकविधी, लोकविश्वास इत्यादींचा अभ्यास करता येईल.

Major Mandatory-9

अभ्यासपत्रिका ९ वी: अनुवादित कलाकृतींचा अभ्यास

अभ्यासघटकातील कलाकृती:

- १) अँनिमल फार्म (कादंबरी) - जॉर्ज ऑर्वेल (अनुवाद- श्रीकांत लागू)
- २) बयाती (नाटक) - गिरीश कर्नाड (अनुवाद- उमाकुलकर्णी)
- ३) एक स्वप्न पुन्हा पुन्हा (कविता) - गुलजार (अनुवाद- विजय पाडळकर)

Course Outcomes (COs):

१. अनुवादित कलाकृती व मूळ कलाकृती यातील आशयसौंदर्याची तुलना करता येईल.
२. मूळ कलाकृती व अनुवादित कलाकृती यातील परिणामकारकतेचा आढावा घेता येईल.
३. अनुवादित कलाकृतीचे महत्त्व अधोरेखित करता येईल.
४. दोन्हीही कलाकृतीची भाषिक स्तरावर तुलना करता येईल.
५. अनुवादातील बदलांचा आढावा घेता येईल.

Major Activity-3

अभ्यासपत्रिका ३ री: लोकरंगभूमी व लोककला

Course Outcomes (COs):

१. लोकरंगभूमी व लोककलेचे स्वरूप यावर प्रकाश टाकता येईल.
२. लोककलेतील बोलीभाषेचे संप्रेषण आणि त्याचे लोककलेतील महत्त्व विशद करता येईल.

३. निवडक लोककला प्रकाराचे निरीक्षण करून प्रत्यक्ष कृती यावर भर देता येईल.
४. लोककलेचा सर्वांगीण अभ्यास करताना प्रायोगिकता याचे महत्त्व विशद करता येईल.
५. प्रायोगिक लोककलेच्या माध्यमातून प्रबोधन व अर्थकारण याचे विश्लेषण करता येईल.

Major Elective-3

अभ्यासपत्रिका ३ री: मराठवाड्यातील साहित्य मार्ग-१ ला

अभ्यास घटकातील कलाकृती:

- १) फकिराचे अभंग (कविता) - फ. मुं. शिंदे
- २) कावड (कादंबरी) - बाबू बिरादार
- ३) बाटा-पळवाटा (नाटक) - दत्ता भगत

Course Outcomes (COs):

१. मराठवाड्यातील साहित्याचा ऐतिहासिक आढावा घेण्यास मदत करता येईल.
२. मराठवाड्यातील साहित्याचे वेगळेपण अधोरेखित करता येईल.
३. नेमलेल्या कलाकृतींचे मराठवाड्याच्या साहित्येतिहासातील स्थान अधोरेखित करता येईल.
४. वाङ्मय प्रकारावर प्रकाश टाकत कलाकृतीतील जाणीवा लक्षात घेण्यास मदत होईल.
५. मराठवाड्यातील कलाकृतींच्या माध्यमातून अभिव्यक्ती रूपावर प्रकाश टाकता येईल.

Research Project-1

अभ्यासपत्रिका १ ली: प्रकल्प लेखन

Course Outcomes (COs):

१. प्रकल्प लेखन विषयाची निवड
२. उद्दिष्टे, गृहीतके, व्याप्ती व मर्यादा
३. प्रकल्प लेखन विषयाचे महत्त्व
४. प्रकल्प लेखनाच्या पद्धती
५. प्रकल्प लेखनासाठी लागणारी संशोधन साधने
६. प्रकल्प लेखनाचे निष्कर्ष

एम.ए. मराठी (द्वितीय वर्ष) - सत्र ४ थे (Semester 4)

Major Mandatory-10

अभ्यासपत्रिका १० वी: साहित्य समीक्षा पद्धती, वाद व दृष्टिकोन

Course Outcomes (COs):

१. समीक्षेच्या विविध पद्धतींवर प्रकाश टाकता येईल.
२. समीक्षा पद्धतीची वाटचाल यावर दृष्टिक्षेप टाकता येईल.
३. साहित्य समीक्षा पद्धतीतील विविध वादाचा आढावा घेता येईल.
४. साहित्य समीक्षा पद्धतीतील मतमतांतरांचा परामर्श घेता येईल.

Major Mandatory-11

अभ्यासपत्रिका ११ वी: मराठी साहित्य व चित्रपट माध्यमांतर

अभ्यास घटकातील कलाकृती:

- १) दुनियादारी (कादंबरी) - सुहास शिरवळकर
- २) नटसम्राट (नाटक) - वि. वा. शिरवाडकर
- ३) प्रकाशवाटा (आत्मकथन) - डॉ. प्रकाश बाबा आमटे व द. रि. अल. हिरो चित्रपट डॉ. प्रकाश आमटे

Course Outcomes (COs):

१. माध्यमांतराचे स्वरूप प्रक्रिया लक्षात घेण्यास मदत होईल.
२. माध्यमांतर प्रक्रियेतील अडचणी लक्षात येतील.
३. मूळ कलाकृती व माध्यमांतरित चित्रपट यांची तुलना करता येईल.
४. माध्यमांतरानंतर मूळ कलाकृतीचे यश यावर प्रकाश टाकता येईल.

Major Mandatory-12

अभ्यासपत्रिका १२ वी: समकालीन साहित्य

अभ्यासघटकातील कलाकृती:

- १) मार्गस्थ - भाग २ (आत्मकथन) - बा. भो. शास्त्री
- २) रिंगण (कादंबरी) - कृष्णात खोत
- ३) हरवलेल्या कथेच्या शोधात (कथा) - सीताराम सावंत

Course Outcomes (COs):

१. समकालीन साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करता येईल.
२. समकालीन साहित्याचे स्वरूप विशेष यावर प्रकाश टाकता येईल.
३. निवडक कलाकृतींच्या आधारे समकालीन प्रश्न व जाणीवा लक्षात घेता येतील.
४. समकालीन साहित्याचे पृथगात्म रूप उलगडून दाखवता येईल.
५. निवडक कलाकृतींचा भाषिक व वाङ्मयीन दृष्ट्या अभ्यास करता येईल.

Major Elective-4 (पर्याय १)

अभ्यासपत्रिका ४ थी: मराठवाड्यातील साहित्य - भाग-२

अभ्यासघटकातील कलाकृती:

- १) अधलेमधलेदिवस (ललित) - शेषराव मोहिते
- २) कर्मयोगी संन्यासी (चरित्र) - नरेंद्र चपळगावकर
- ३) भोवरा (कथा) - विजय जाधव

Course Outcomes (COs):

१. मराठवाड्यातील साहित्याचा ऐतिहासिक आढावा घेण्यास मदत करता येईल.
२. मराठवाड्यातील साहित्याचे वेगळेपण अधोरेखित करता येईल.
३. नेमलेल्या कलाकृतींचे मराठवाड्याच्या साहित्येतिहासातील स्थान अधोरेखित करता येईल.
४. वाङ्मय प्रकारावर प्रकाश टाकत कलाकृतीतील जाणीवा लक्षात घेण्यास मदत होईल.
५. मराठवाड्यातील कलाकृतींच्या माध्यमातून अभिव्यक्ती रूपावर प्रकाश टाकता येईल.

Major Elective-4 (पर्याय २)

अभ्यासपत्रिका ४ थी: विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास, भाग-२

अभ्यासघटकातील कलाकृती: (तंत्या - बाबा भांडव पारधी - गिरीश प्रभुणे)

Course Outcomes (COs):

१. कादंबरीच्या स्वरूप विशेषासह प्रकारावर प्रकाश टाकता येईल.
२. तंत्या व पारधीचे अंतरंग न्याहाळताना त्यातील संघर्ष व आक्रोश यावर दृष्टिक्षेप टाकता येईल.
३. अभ्यासक्रमातील कलाकृतींच्या माध्यमातून भिल्ल व पारधी समाजाच्या उन्नयनासाठीची प्रेरणा विद्यार्थ्यांना मिळेल.
४. तंत्या व पारधी या कादंबरीतील भाषिक विचार यावर प्रकाश टाकता येईल.
५. अभ्यासक्रमातील कलाकृतींचे वाङ्मयीन मूल्यमापन करता येईल.

Major Elective-4 (पर्याय ३)

अभ्यासपत्रिका ४ थी: मराठी व्याकरण

Course Outcomes (COs):

१. मराठी वर्णमाला यावर प्रकाश टाकणे.
२. शब्दविचार, संधीविचार, लिंगविचार, वचनविचार, अलंकार, समास व प्रयोग याचा साकल्याने अभ्यास करणे.
३. स्पर्धापरीक्षेच्या दृष्टिकोनातून व्याकरणिक दृष्टीने तयारी करणे.
४. मराठी भाषेवर प्रभुत्व मिळविण्यास मदत करणे.